

Antibiotikastyringsprogram i norske sykehus

Nasjonal kompetansetjeneste
for antibiotikabruk i
spesialisthelsetjenesten

Brita Skodvin

24.11.22

Virksomme antibiotika er en
forutsetning for vellykket
behandling av
infeksjonskomplikasjoner i
avansert medisin

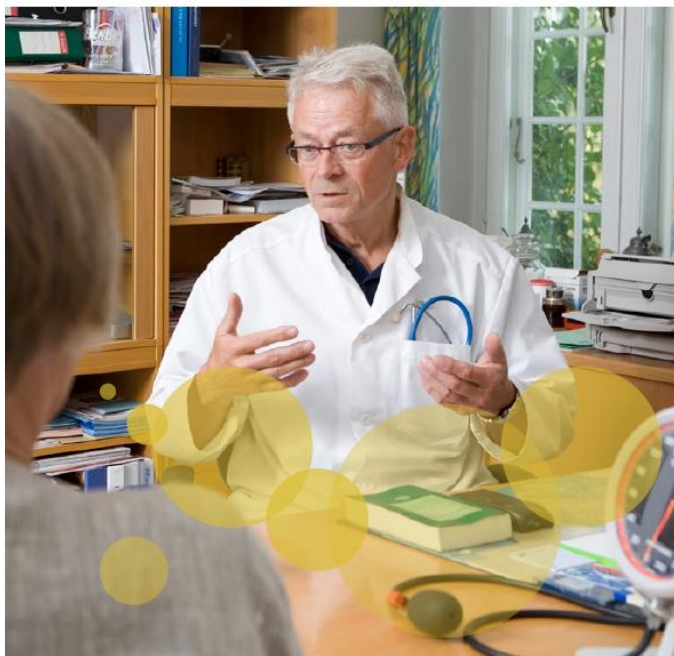

Helse- og omsorgsdepartementet

Handlingsplan

Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten

med det mål å redusere antibiotikabruken i befolkningen
med 30 prosent innen utløpet av 2020

Mål: 30 % reduksjon i bruken av bredspektrede AB i sykehus (2012 – 202~~0~~2)

- Kinoloner (feks. ciprofloksacin)
- 3. gen. cephalosporiner (feks. cefotaksim)
- 2. gen. cephalosporiner (feks. cefuroksim)
- Penicilliner med enzymhemmer (feks. "Pip/Tazo")
- Karbapenemer (feks. meropenem)

Tiltak:

Innføring av antibiotikastyringsprogram

Antibiotikastyring

- Å legge til rette for at pasientene får en antibiotikabehandling som gir best klinisk resultat, med færrest mulige bivirkninger og minst mulig innvirkning på resistensutviklingen
- En systematisk tilnærming som fremmer ansvarlig bruk av antibiotika

Elementer i et AB-styringsprogram

- A. Ansvarlige ledere
- B. Overvåkning av antibiotikabruk og – resistens
- C. Tverrfaglige antibiotikateam med mandat til forbedringsarbeid
- D. Forbedret logistikk for mikrobiologiske prøver

Aktuelle fokus

- Tydeliggjøre indikasjon
- Behandling etter retn.linje
- Revurdere innen 72 timer
- Overgang fra iv til po
- Anbefalt behandlingstid
- Store pasientgrupper

Tamma et al JAMA 2018; 321(2): 139-40.

Kortere liggetid og lavere dødelighet når retningslinjene følges

I en ny studie har Jannicke Slettli Wathne og medforfattere sett på antibiotikabehandlingen som er gitt til 1750 pasienter innlagt i sykehus. Resultatene viser at pasienter som fikk behandling i henhold til nasjonale retningslinjer kom bedre ut både med tanke på dødelighet og liggetid i sykehus.

Wathne, J. S., et al. 2019. Antimicrob Resist Infect Control 8: 63.

Intervensjoner i AB-styring

- Pedagogiske
  - Undervisning
  - Audit med feedback
  - Kollegabasert terapiveiledning (“academic detailing”)
- Restriktive
- Strukturelle (eks. IT, lab)

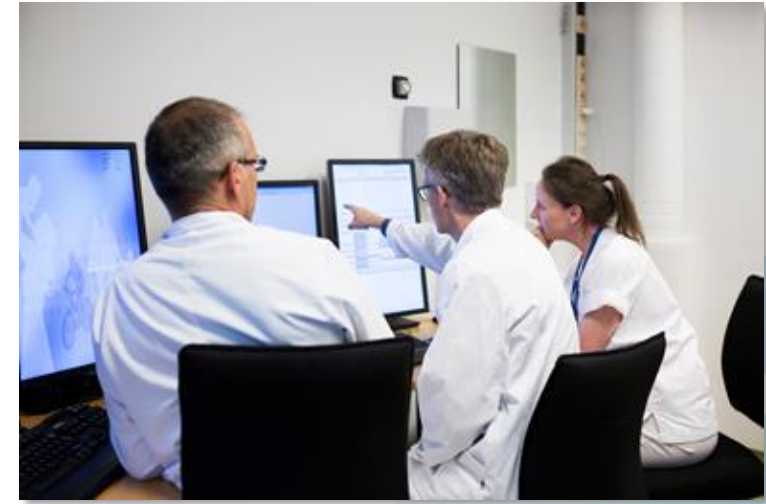

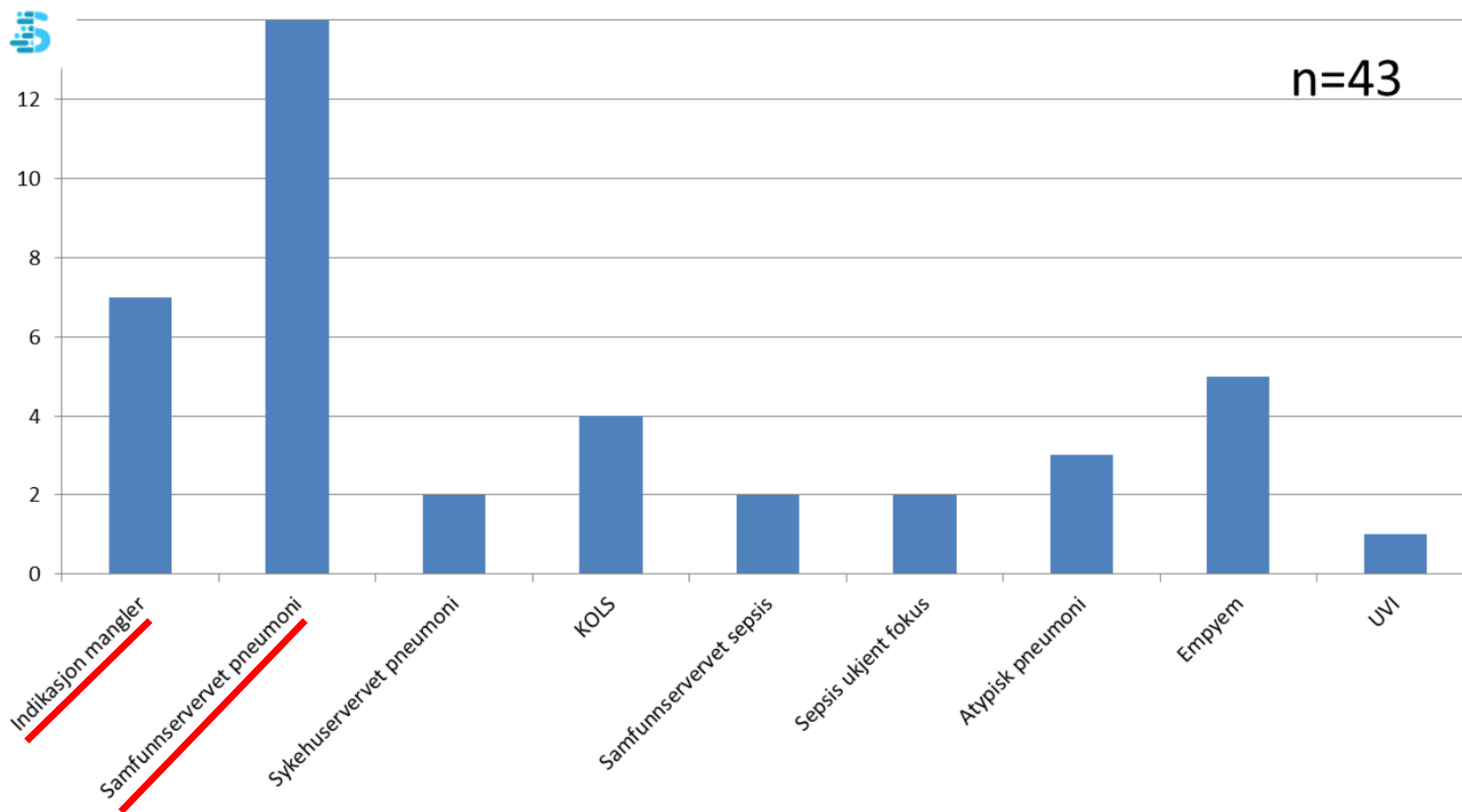
Foto: Katrine Sunde, Helse Bergen

Audit: studere forskrivningspraktis av antibiotika opp mot retningslinjen

Eks.: Pasienter behandles med cefotaxim på en enhet

Tverrfaglige team

Farmasøyt

Sykepleier

(Infeksjons)lege

Mikrobiolog

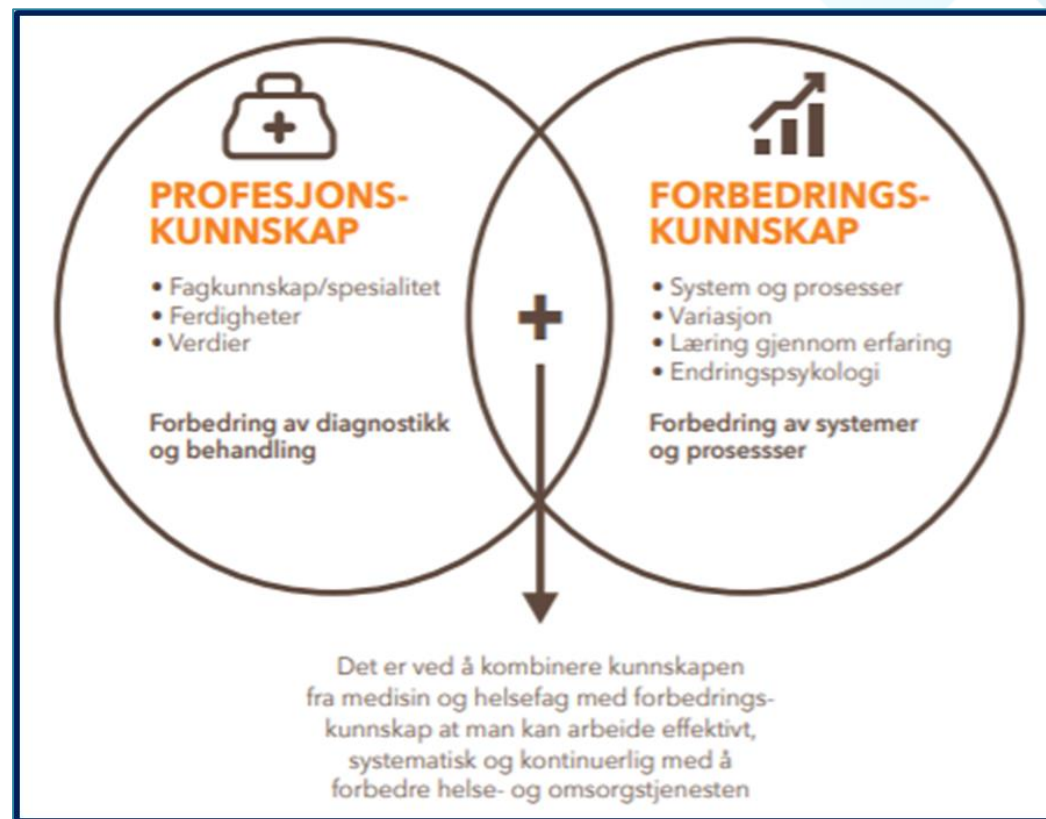
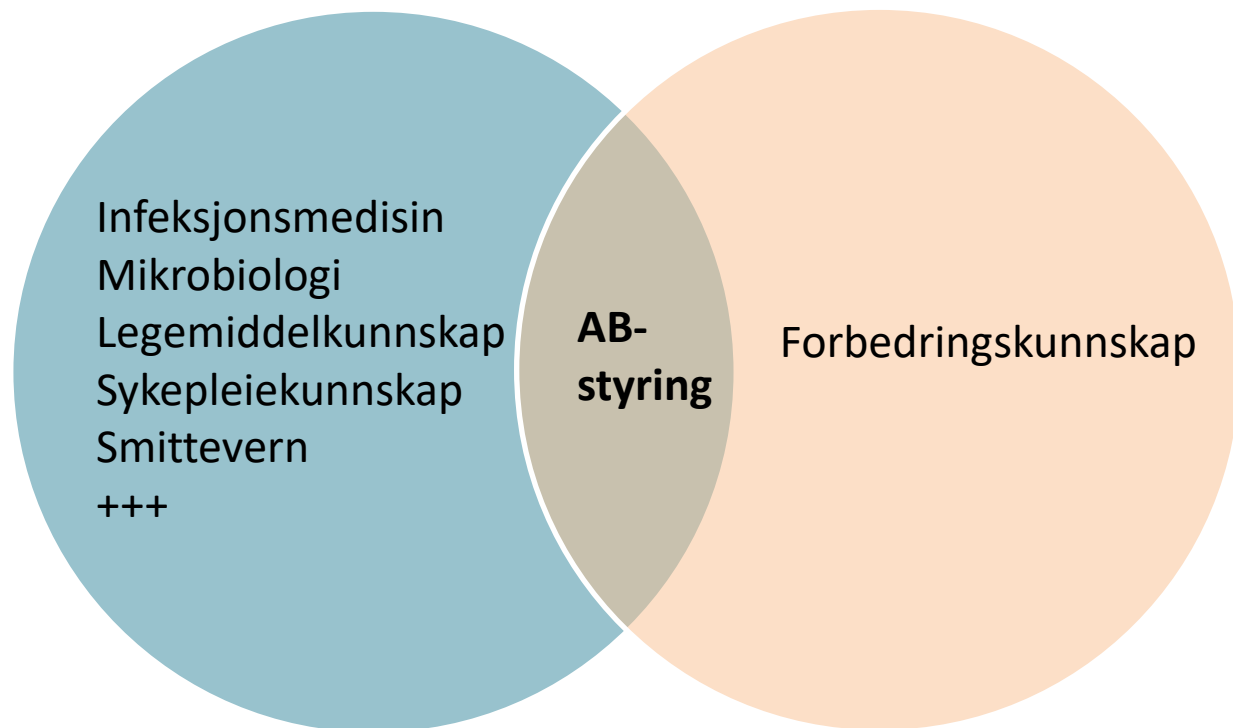

Sykepleiers bidrag til optimalisering av antibiotikabruk

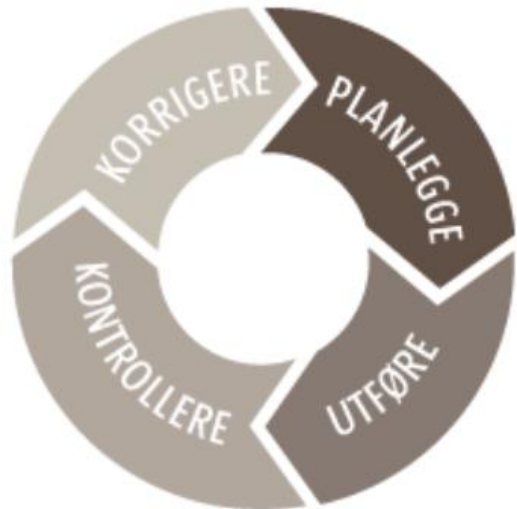

Antibiotika og kvalitetsforbedring

AB-styring og kvalitetsforbedring

INTERNE	STYRKER	SVAKHETER
EKSTERNE	MULIGHETER	TRUSLER

MÅL

80 % av pasientene på Lunge skal ha AB-behandling for pneumoni ihht retningslinjene innen 4 mnd.

DELMÅL

Øke kunnskap

Etablere nødvendige strukturer

Involvere ledere

TILTAK

Undervisning om AP

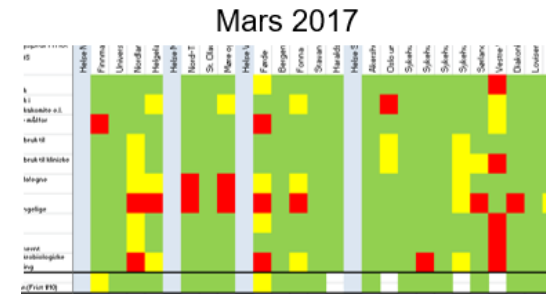
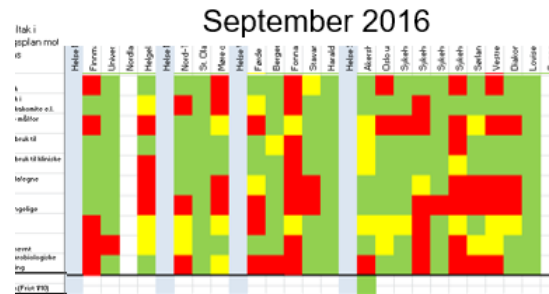
Laste ned retningslinje på mobil

Leder gir tid til AB team

Hvordan har KAS støttet sykehusene i arbeidet?

- Egenrapportering

- Revisjon av antibiotikastyringsprogram 2017-2019

- Alle helseforetak
- Besøk, intervjuer
- Rapporter

Nationwide audit and feedback on implementation of antibiotic stewardship programmes in Norwegian hospitals

Brita Skodvin, June U Høgli, Kirsten Gravningen, Marion I Neteland, Stig Harthug , Per E Akselsen

- Digitale oppfølgingsmøter 2021-2022
  - 23 av 23 gjennomført møte 1 og 2
  - 21 av 23 gjennomført møte 3

Årlige kurs

Kurs i etablering av
antibiotikastyringsprogram 2016

Kurs i operasjonalisering av
antibiotikastyring i sykehus -2017

Kurs: Antibiotikastyring –
får vi det til? (2018)

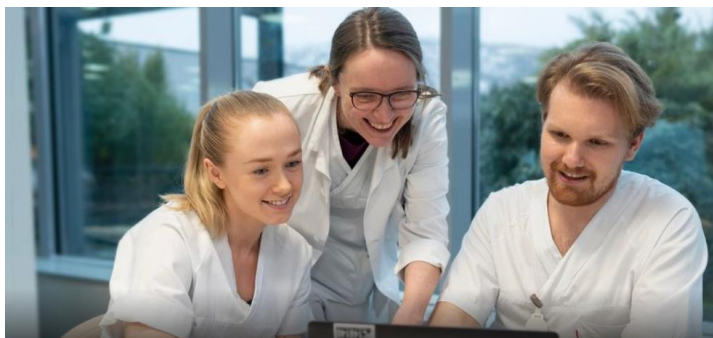
Kurs: Antibiotikastyring –
behov for å justere kursen?
(2019)

Kurs: Antibiotika i sykehus –
fra kutt til kvalitet (2022)

Kommunikasjonsaktiviteter

Nasjonal kompetansetjeneste for antibiotikabruk i spesialisthelsetjenesten

1,7 k liker • 1,9 k følgere

Antibiotikaretningslinjer ved sepsis på høring
Haukeland University Hospital

Velkommen til webinar 16. februar

Antibiotikaretningslinjer ved sepsis på høring

Møteleder: Per Espen Akselsen (KAS)

12.00 - 12.15 Høringsforslaget – hva er nytt?
v/ Torgunn Wæhre, Oslo universitetssykehus HF

12.15 - 12.25 Nye retningslinjer – fra intensivistsens ståsted
v/ Hans Flaatten, Helse Bergen HF

29:56

Spørsmål og oppsummering

vimeo

Nasjonal kompetansetjeneste for antibiotikabruk i spesialisthelsetjenesten (KAS)

Om antibiotika Om resistens Om kompetansetjenesten Aktuelt

Søk i arkivet

Aktuelt – KAS

antibiotika.no

Kontakt oss • Nyhetsbrev

Film: Retningslinjene for behandling av infeksjoner i abdomen

Retningslinjene for behandling av

Oppdatert kapittel: «Importerte infeksjonssykdommer»

Artesunat iv er det anbefalte alternativet for behandling av alvorlig malaria, og alle norske sykehus bør ha dette legemiddelet tilgjengelig. Kapittelet, [...]

Les mer

Jobber du på barne- og ungdomsskolen og vil bli med på e-Bug piloten?

ASP har inngått et samarbeid med Portugal der de to landene skal implementere e-Bug i sine respektive land samtidig. Målet [...]

Les mer

Webinar: UVI hos barn

Tirsdag 20. september kl. 11.30 -12.00 arrangerer KAS og ASP webinar om urinveisinfeksjoner hos barn Program: Hva er aktuell diagnostikk? [...]

Les mer

Antibiotikabruk i Norge øker

Publisert meta-analyse for prediktorer for bakteriell og CT-bekreftet

Antibiotikabehandling ved blodbainfeksjoner

Status for antibiotikastyring i norske sykehus

Ansvarlige ledere

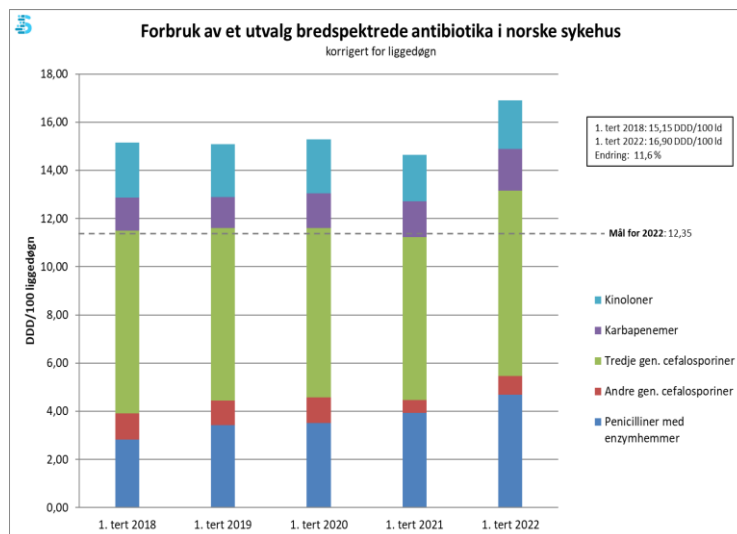
Foto: Katrine Sunde, Helse Bergen

Tverrfaglige antibiotikateam

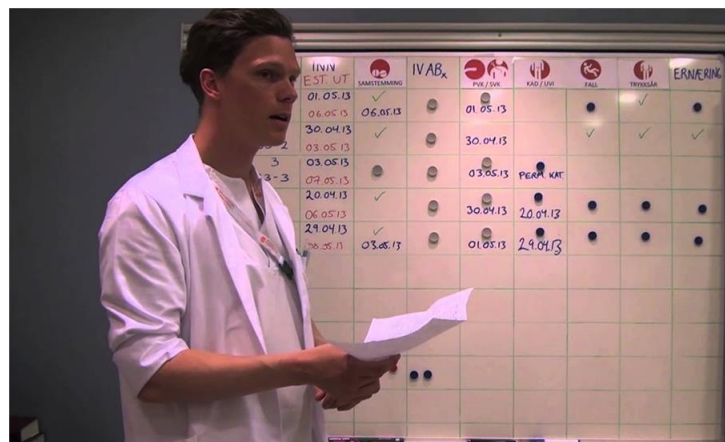

Foto: Øystein Fykse, Helse Bergen

Overvåkning av antibiotikabruk og – resistens

Forbedringsarbeid

Kom i gang med risikotavler - Itryggehender (itryggehender24-7.no)

Retningslinjene står sterkt

Foto: pixabay

Helsedirektoratet.no < Nasjonale faglige retningslinjer < Antibiotika i sykehus

Antibiotika i sykehus

Nasjonalt faglig retningslinje for bruk av antibiotika i sykehus

- Eierskap gjennom nasjonal redaksjon og fagnettverk
- Diskusjon om innhold

Litt bevegelse og stort håp for de elektroniske kurvene

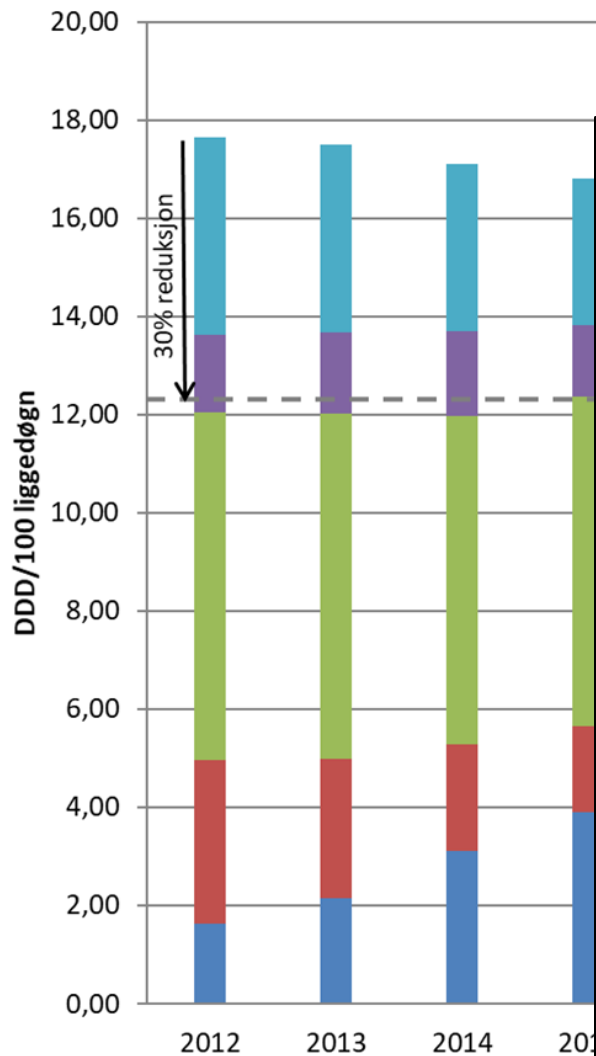
Foto: Katrine Sunde, Helse Bergen

- Noen rapporter og verktøy
- Behov for regionale samarbeid

Forbruk av et utvalg bredspektrede antibiotika i norske sykehus

korrigeret for liggedøgn

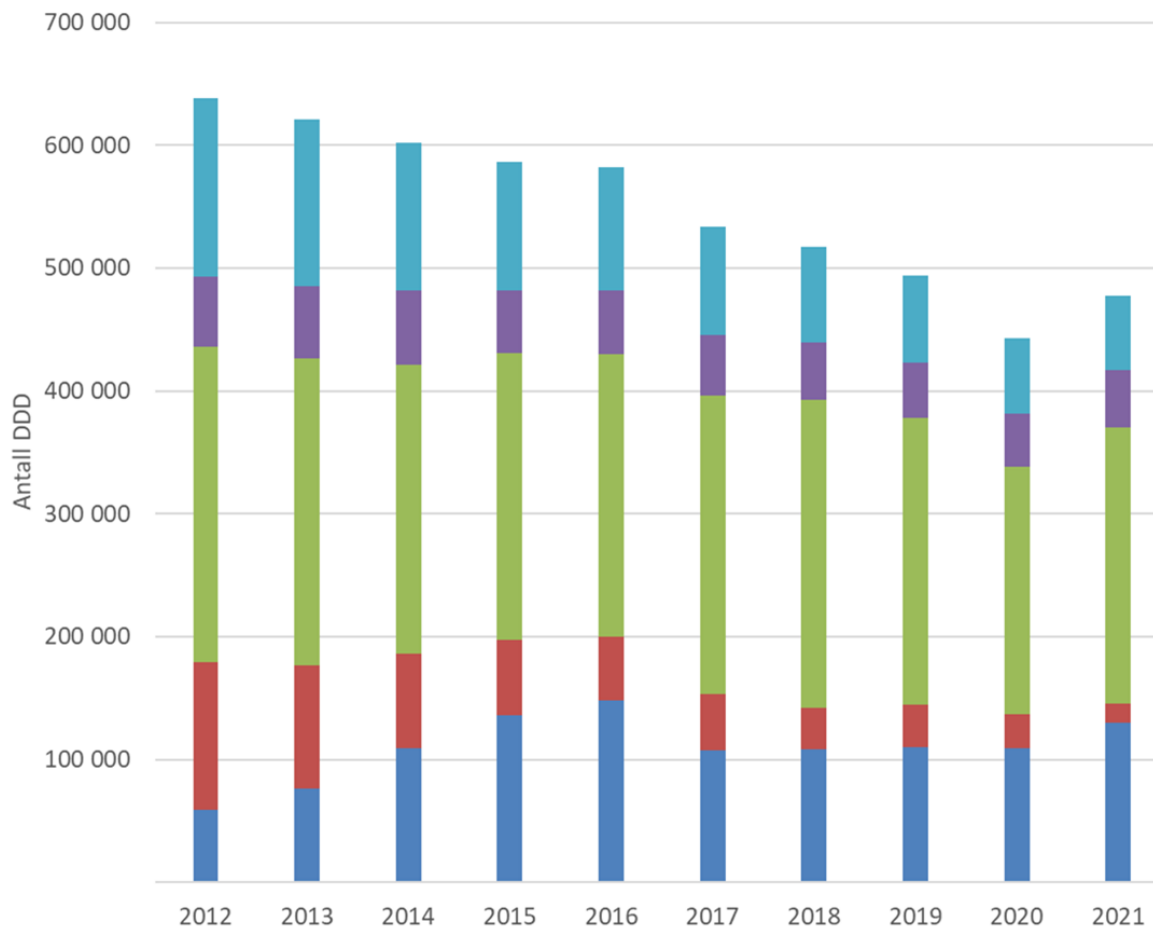
15 % færre liggedøgn i 2021 vs. 2012

-11,8 %

Forbruk av et utvalg bredspektrede antibiotika i norske sykehus

Antall DDD, ikke korrigeret for aktivitet

-25,2 %

2012: 638 396 DDD
2021: 477 641 DDD
Endring: -25,2 %

- Kinoloner
- Karbapenemer
- Tredje gen. cefalosporiner
- Andre gen. cefalosporiner
- Penicilliner med enzymhemmer

The magic bullet - en bundle av tilnærminger

- Ledelse
- Antibiotikateam
- Faglighet
- Kvalitetsforbedring
- Klinikere
- Ildsjeler
- Pasienten

